Obsah

OBECNÁ ČÁST
VŠEOBECNÉ PRAKTICKÉ LÉKAŘSTVÍ

1. ÚVOD 33

(Bohumil Seifert, Svatopluk Býma)

2. VŠEOBECNÉ PRAKTICKÉ LÉKAŘSTVÍ 35

(Bohumil Seifert, Svatopluk Býma, Martin Seifert, Ludmila Bezdíčková, Jáchym Bednář)

2.1. **Všeobecné praktické lékařství, definice a charakteristika** 35
(Bohumil Seifert)

Specifický přístup orientovaný na pacienta....37

2.2. **Teoretická východiska všeobecného praktického lékařství** 38
(Bohumil Seifert)

2.3. **Klíčové hodnoty a principy všeobecného praktického/rodinného lékařství** 39
(Bohumil Seifert)

Klíčové hodnoty a principy praktického lékařství 39

2.4. **Historie praktického lékařství v českých zemích**....41
(Svatopluk Býma)

2.5. **Všeobecné praktické lékařství v České republice**....44
(Svatopluk Býma, Bohumil Seifert)

2.6. **Reforma primární péče** 46
(Svatopluk Býma)

2.7. **Všeobecné praktické lékařství jako akademický obor** 49
(Bohumil Seifert, Svatopluk Býma, Martin Seifert)

Pregraduální výuka ve všeobecném praktickém lékařství v České republice 49
(Bohumil Seifert, Svatopluk Býma, Martin Seifert)

Teoretická výuka v oboru všeobecné praktické lékařství....50
(Bohumil Seifert, Svatopluk Býma, Martin Seifert)

Výuka studentů v ordinacích všeobecných praktických lékařů....50
(Bohumil Seifert, Martin Seifert)

Náplň stáže studenta v ordinaci praktického lékaře školitele 51
(Bohumil Seifert, Martin Seifert)

Hodnocení stáže u praktického lékaře školitele 52
(Bohumil Seifert, Martin Seifert)

Projektová a vědecko-výzkumná činnost...53
(Bohumil Seifert)

Přínos akademického všeobecného praktického lékařství pro obor....53
(Bohumil Seifert)

2.8. **Specializační příprava ve všeobecném praktickém lékařství** 54
(Ludmila Bezdíčková)

Cíl specializačního vzdělávání 54

Minimální požadavky na specializační vzdělávání 54

Kmeny pro obor všeobecné praktické lékařství....54

Vlastní specializovaný výcvik 55

Vlastní specializovaný výcvik – v délce minimálně dvanáct měsíců 55

Vlastní specializovaný výcvik – v délce minimálně sedmnáct měsíců....56

Teoretická část vzdělávacího programu....57

Akreditace pro poskytování vzdělávání ve všeobecném praktickém lékařství 57

Rezidenční program....58

Generační obměna, návrhy řešení regionálního nedostatku VPL....59

2.9. **Celoživotní profesionální rozvoj všeobecného praktického lékaře** 59
(Jáchym Bednář)

3. ORGANIZACE VŠEOBECNÝCH PRAKTICKÝCH LÉKAŘŮ 65

(Svatopluk Býma, Bohumil Seifert, Petr Šonka, Vojtěch Mucha)

3.1. **Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP** 65
(Svatopluk Býma)

3.2. **Sdružení praktických lékařů ČR** 66
(Petr Šonka)

3.3. **Mladí praktici, z. s.** 67
(Vojtěch Mucha)

3.4. **Mezinárodní organizace praktických lékařů** 68
(Bohumil Seifert)
WONCA 68
EYFDM – European Young Family Doctors Movement 70

4. PRIMÁRNÍ PÉČE 71

(Bohumil Seifert, Ladislav Dušek, Markéta Bartůňková, Jan Mužík, Jiří Jarkovský, Daniel Klimeš, Tomáš Pavlík, Ondřej Ngo, Ondřej Májek, Martin Komenda, Jana Uhrová, Alena Šteflová, Ludmila Bezdíčková)

4.1. **Primární péče a její místo ve zdravotnickém systému** 71
(Bohumil Seifert)
Primární zdravotní péče 72

4.2. **Kapacity všeobecného praktického lékařství v primární péči podle dostupných dat** 73
(Ladislav Dušek, Markéta Bartůňková, Jan Mužík, Jiří Jarkovský, Daniel Klimeš, Tomáš Pavlík, Ondřej Ngo, Ondřej Májek, Martin Komenda)
Zdroje dat 73
Kapacita všeobecných praktických lékařů v primární péči 73

4.3. **Domácí péče** 79
(Jana Uhrová)
Definice 79
Základní vymezení domácí péče v dikci právních norem 80
Cíle domácí péče 80
Principy domácí zdravotní péče 80
Formy domácí zdravotní péče 80
Kompetence v domácí zdravotní péči 81
Poskytovatelé domácí zdravotní péče 81
Indikace a financování domácí péče 82
Poskytování domácí zdravotní a sociální péče 82

4.4. **Tísňová péče jako součást sociálních služeb** 83
(Bohumil Seifert)

4.5. **Primární péče v Evropě a ve světě** 84
(Bohumil Seifert)

4.6. **Programy Světové zdravotnické organizace a jejich realizace v rámci primární péče** 88
(Alena Šteflová)
Definice zdraví a jeho determinanty 88
Vliv Světové zdravotnické organizace na zdravotní politiku 88
Mezinárodní podpora rozvoje primární péče a její odezva v kontextu primární péče ČR 90

4.7. **Zkušenosti z pandemie covidu-19 z pohledu primární péče** 91
(Ludmila Bezdíčková)
Počátek pandemie: nedostatek informací i ochranných pomůcek 91
Sdílení informací 91
Organizace praxí 92
Diagnostika covidu-19 v ordinacích praktických lékařů 92
Očkování proti covidu-19 v ordinacích praktických lékařů 92
Elektronické systémy: mnoho prostoru pro zlepšení 92
Spolupráce s krajskými hygienickými stanicemi 92
Praktický lékař a sebepéče 93
Komunitní role praktického lékaře 93
Covid-19 a primární péče v Evropě 93
Covid-19: a co bude dál? 93

5. DEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY A ZDRAVOTNÍ STAV POPULACE ČR JAKO VÝZVA PRO PRIMÁRNÍ PÉČI 95

(Ladislav Dušek, Ondřej Ngo, Ondřej Májek, Denisa Krejčí, Jan Mužík, Markéta Bartůňková, Jiří Jarkovský, Tomáš Pavlík)

Úvod 95
Vybrané demografické charakteristiky české populace 95
Vybrané ukazatele chronické nemocnosti české populace 97

6. VŠEOBECNÁ PRAXE 103

(Bohumil Seifert, Vojtěch Mucha, Jiří Kornoušek, Adam Doležal, Jakub Uher, Jáchym Bednář, Cyril Mucha, Jana Vojtíšková, Ondřej Sobotka)

6.1. **Založení a vedení soukromé lékařské praxe v České republice** 103
(Vojtěch Mucha)
Možnosti lékaře po promoci 103
Možnosti lékaře po atestaci 104
Vedení ordinace praktického lékaře 105

6.2. **Všeobecný praktický lékař jako zaměstnanec** 106
(Jiří Kornoušek)
Zaměstnavatelé v primární péči 106
Získávání specializované způsobilosti 106
Výhody a nevýhody lékaře v pozici zaměstnance 107
Odkup praxe 107
Být součástí týmu 107

6.3. **Vybrané problémy spojené s vlastnictvím nestátního zdravotnického zařízení** 107
(Adam Doležal, Jakub Uher)
Prodej lékařské praxe 108
Postup při úmrtí provozovatele lékařské praxe 109

6.4. **Služby poskytované ve všeobecné praxi** ... 109
(Jáchym Bednář, Bohumil Seifert)
Prostorové a přístrojové vybavení všeobecné praxe 109
Základní dovednosti praktického lékaře ... 112
Profil práce praktického lékaře 115
Odesílání pacientů do sekundární péče 117

6.5. **Vedení zdravotnické dokumentace** 118
(Cyril Mucha, Bohumil Seifert)
Význam, role a obsah zdravotnické dokumentace 118
Podmínky vedení plně elektronické dokumentace 119

6.6. **Využití informačních technologií ve všeobecné praxi** 120
(Cyril Mucha)
Pozitivní a negativní aspekty informační technologie ve všeobecné praxi 120
Problémy a hrozby technického rázu při práci s IT 121
Ambulantní software v ordinaci všeobecného praktického lékaře 121

6.7. **Distanční medicína (též telemedicína)** 122
(Cyril Mucha)
Historie telemedicíny v primární péči 122
Druhy telemedicínské komunikace 122
Rizika a nevýhody telemedicíny v ordinaci VPL 123
Bezpečnost TM 123

6.8. **Zdravotní sestra ve všeobecném praktickém lékařství** 124
(Jana Vojtíšková)
Role a úkoly všeobecné sestry v ordinaci praktického lékaře 125
Profil práce všeobecné sestry 125
Celoživotní profesní rozvoj všeobecné sestry 127

6.9. **Optimalizace průchodu pacientů všeobecnou praxí** 127
(Ondřej Sobotka, Bohumil Seifert)

7. PRÁVNÍ ASPEKTY POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB VE VŠEOBECNÝCH PRAXÍCH 131

(Jolana Kopsa Těšinová)

7.1. **Právo na péči** 131
Svobodná volba poskytovatele 131
Odmítnutí přijetí pacienta do péče 132
Náležitá odborná úroveň (lex artis) a úhradový standard péče 132
Ukončení péče poskytovatelem zdravotních služeb 133

7.2. **Autonomie pacienta a její limitace** 133
Poučení pacienta 134
Informovaný souhlas 134
Zástupný souhlas 137
Nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb (revers) 137
Dříve vyslovená přání 137
Druhý názor 138
Stav nouze 138

7.3. **Ochrana soukromí** 139
Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků 139
Průlomy do povinné mlčenlivosti 140
Zdravotnická dokumentace 141
Přítomnost osob blízkých 143

7.4. **Právní odpovědnost** 143
Právní předpisy 144

8. ZVLÁŠTNOSTI POSKYTOVÁNÍ PÉČE CIZINCŮM 147

(Karolína Dobiášová, Jáchym Bednář, Václav Beneš, Bohumil Seifert)

8.1. **Legislativní rámec poskytování zdravotní péče cizincům** 147
(Karolína Dobiášová, Jáchym Bednář)
Cizinci pojištění v rámci veřejného zdravotního pojištění 147
Cizinci odkázaní na komerční (soukromé) pojištění 148

8.2. **Úvod do péče o migranty** 149
(Karolína Dobiášová, Jáchym Bednář)

8.3. **Komunikace s cizinci ve zdravotnictví** ... 151
(Václav Beneš, Bohumil Seifert)
Zjištění hodnotového systému pacienta 153
Několik obecných doporučení pro komunikaci s cizincem 153
Zásady pro komunikaci s cizincem s užitím tlumočníka 154

9. ETIKA A MORÁLKA 155

(Josef Kořenek, Jaromír Matějek)

9.1. **Lékařská etika – mravní skelet medicíny** 155
(Josef Kořenek, Jaromír Matějek)
Základní principy lékařské etiky 155

9.2. **Potenciál lékařských stavovských ctností v moderní medicíně** 156
(Josef Kořenek, Jaromír Matějek)
Pojem ctnosti 156
Lékařské stavovské ctnosti – morální ideál lékařské praxe 158

9.3. **Morálka ve všeobecném praktickém lékařství** 158
(Josef Kořenek)

10. KLINICKÉ NÁSTROJE A METODY PRÁCE VŠEOBECNÉHO PRAKTICKÉHO LÉKAŘE 163

(Bohumil Seifert, Martin Seifert)

10.1. **Klinické přístupy praktického lékaře** 163
(Bohumil Seifert)

10.2. **Konzultace praktického lékaře** 165
(Bohumil Seifert)
Obsah a způsob konzultace 165
Obsah a způsob konzultace 166

10.3. **Komunikace s pacientem jako vrcholné umění praktického lékaře** 166
(Martin Seifert)
Přístup zaměřený na pacienta 166
Lékařská konzultace podle Calgary-Cambridge Guide 167
Zahájení konzultace a její příprava 168
Získávání informací 168
Fyzikální vyšetření 168
Vysvětlování a plánování 168
Uzavření konzultace 168
Maastrichtský komunikační systém 168
Nejlepší praxe pro komunikaci při lékařských konzultacích 169
Sdělování špatných zpráv (breaking bad news) 170
Motivační rozhovor (motivational interviewing) 170
Motivační rozhovor – ambivalence a hodnocení připravenosti ke změně 171
Motivační rozhovor – principy 172
Čtyři principy motivačního rozhovoru ... 172
Čtyři procesy v motivačním rozhovoru... 173
Výuka komunikace pomocí simulací 173
Balintovské skupiny 174
Závěr 174

10.4. **Psychosomatický pacient a psychosomatická medicína** 175
(Martin Seifert)
Psychosomatický přístup praktického lékaře 175
Základní psychosomatická péče 176
Shrnutí 176

10.5. **Cesta k diagnóze** 177
(Bohumil Seifert)
Symptom a syndrom 177
Diagnóza v primární péči 178

10.6. **Terapeutické volby a základní léčebné přístupy** 179
(Bohumil Seifert)
Léčebné přístupy praktického lékaře mohou zahrnovat různé druhy léčby 180
Způsoby léčby využívané v klasické medicíně 180
Volba léčby 180
Předpoklady spolupráce pacienta na léčbě 180

10.7. **Mezioborová spolupráce** 180
(Bohumil Seifert)

10.8. **Alternativní medicína** 182
(Martin Seifert)

11. URGENTNÍ STAVY V ORDINACI VŠEOBECNÉHO PRAKTICKÉHO LÉKAŘE 185

(Rudolf Červený)

12. PÉČE O PACIENTY S CHRONICKÝM ONEMOCNĚNÍM 187

(Bohumil Seifert, Pavel Demo)

12.1. **Pacient s chronickým onemocněním** 187
(Bohumil Seifert)
Co je důležité pro pacienta s chronickým onemocněním? 188
12.2. **Dispenzarizace** 188
(Bohumil Seifert)
12.3. **Péče v závěru života** 189
(Pavel Demo)
Identifikace pacienta 189
Základní pravidla komunikace 190
Nejčastější symptomy v pokročilých fázích onemocnění a jejich řešení 190
Spolupráce obecné a specializované paliativní péče 190

13. PSYCHIATRICKÁ PROBLEMATIKA VE VŠEOBECNÉ PRAXI 193

(Martin Anders, Josef Štolfa)

13.1. **Psychiatrická diagnóza** 193
(Martin Anders)
Vhodné dotazy při zjišťování nynějšího onemocnění 193
Způsob kladení otázek 194
13.2. **Další postupy u pacientů s psychickými poruchami** 195
(Martin Anders)
13.3. **Pacienti se závislostí na návykových látkách v ordinaci praktického lékaře** ... 196
(Martin Anders, Josef Štolfa)
Závislosti – typy a definice 196
Přehled návykových látek nejčastěji zneužívaných v ČR 197
Pacienti závislí na návykových látkách a všeobecný praktický lékař 199
Zdravotní dopady pití alkoholu 201
13.4. **Role praktických lékařů a změna systému psychiatrické péče v České republice** 202
(Martin Anders)
Reforma psychiatrické péče 202
Role lékařů primární péče 203

14. ZVLÁŠTNOSTI PÉČE O SENIORY 205

(Iva Holmerová)

14.1. **Choroby ve stáří a jejich projevy** 205
14.2. **Přístup k pacientům ve stáří** 206
14.3. **Terapie ve starším věku** 207

15. ZVLÁŠTNOSTI PÉČE O DĚTI A DOROST 209

(Jarmila Seifertová)

15.1. **Organizace péče o děti a dorost** 209
15.2. **Prevence** 209
Preventivní prohlídky 209
Očkování 210
15.3. **Kurativa** 211
Dispenzarizace 211
Administrativa 211

16. VENKOVSKÉ LÉKAŘSTVÍ 213

(David Halata)

16.1. **Venkovské lékařství ve světě** 214
16.2. **Definice venkova v České republice a podle OECD** 214
16.3. **Venkovské lékařství v České republice** ... 214
16.4. **Pracovní skupina venkovského lékařství SVL ČLS JEP a její mezinárodní vztahy** 215
16.5. **Vzdělávání, výzkum a kvalita ve venkovském lékařství** 215
16.6. **Deklarace z Dillí 2018** 216
16.7. **Deklarace z Limericku** 217
Specifika praxe venkovského praktického lékaře 217
16.8. **Předpokládaný vývoj a potřebné změny** 217

17. POSUDKOVÁ ČINNOST V ORDINACI VŠEOBECNÉHO PRAKTICKÉHO LÉKAŘE 219

(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela, Pavel Brejník)

17.1. **Vysvětlení pojmů** ... 219
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
Kvalifikační předpoklady ... 219
Úhrada ... 219
17.2. **Posudková činnost pro systém sociálního zabezpečení** ... 220
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.3. **Lékařská posudková služba sociálního zabezpečení** ... 220
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.4. **Nemocenské pojištění** ... 224
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.5. **Důchodové pojištění** ... 226
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.6. **Status osoby zdravotně znevýhodněné** ... 227
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.7. **Příspěvek na péči** ... 228
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.8. **Příspěvek na zvláštní pomůcku a průkaz osoby zdravotně postižené** ... 229
(Libuše Čeledová, Rostislav Čevela)
17.9. **Posuzování některých společensky významných činností** ... 231
(Pavel Brejník)
Posuzování způsobilosti k řízení motorových vozidel ... 231
Posuzování způsobilosti k získání zbrojního průkazu ... 233
17.10. **Hodnocení úrazů** ... 234
(Pavel Brejník)

18. PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY 237

(Ilona Králová)

18.1. **Legislativní podklady pro pracovnělékařské služby** ... 237
18.2. **Náplň poskytování pracovnělékařských služeb** ... 237
18.3. **Kategorizace prací** ... 238
Rizikový faktor ... 238
Profesní riziko ... 238
18.4. **Dohled na pracovišti** ... 238
18.5. **Pracovnělékařské prohlídky** ... 239
Vstupní prohlídka ... 239
Periodická prohlídka ... 239
Mimořádná prohlídka ... 239
Výstupní prohlídka ... 240
Následná prohlídka ... 240
Výpis ze zdravotnické dokumentace ... 240
18.6. **Posudky** ... 240
Návrh na přezkoumání posudku ... 241
18.7. **Nemoci z povolání** ... 241

19. NEJČASTĚJŠÍ SYMPTOMY A JEJICH ŘEŠENÍ V PRAXI 243

(Norbert Král)

19.1. **Hodnocení symptomů** ... 243
19.2. **Přehled nejběžnějších symptomů** ... 244
Bolest ... 244
Kašel ... 244
Bolest v hrdle ... 245
Horečka ... 245
Zácpa ... 246
Únava ... 246
Závrať ... 246
Bolest hlavy ... 247
Průjem ... 248
Porucha trávení (dyspepsie) ... 248
Bolest zad ... 249
Nutkavé bolestivé močení ... 249
Otok ... 250
Dušnost ... 250
Bolest na hrudi ... 251
Zarudlé a/nebo bolestivé oko ... 252
Bolest v uchu ... 252
Bolesti břicha ... 252

20. PREVENCE A PODPORA ZDRAVÍ 255

(Markéta Pfeiferová, Bohumil Seifert, Tomáš Větrovský, Ondřej Ngo, Karel Hejduk, Ladislav Dušek, Ondřej Májek)

20.1. **Rizikové faktory** ... 256
(Markéta Pfeiferová, Bohumil Seifert)
20.2. **Možnosti praktického lékaře v primární prevenci** ... 256
(Markéta Pfeiferová, Bohumil Seifert)
20.3. **Zdravotní gramotnost** ... 257
(Markéta Pfeiferová)
Aktuální situace ve zdravotní gramotnosti české populace a její proměny mezi lety 2015 a 2020 ... 258
Ordinace VPL podporující zdravotní gramotnost ... 259
20.4. **Medicína životního stylu** ... 261
(Markéta Pfeiferová)
20.5. **Význam pohybu pro zdraví** ... 263
(Tomáš Větrovský)
Pohyb a zdraví ... 263
Primární prevence ... 263
Sekundární prevence ... 263
Co doporučit svým pacientům ... 265
Intenzita pohybové aktivity ... 265
Vhodný typ pohybové aktivity ... 266

Posilovací cvičení ... 266
Dlouhodobé sezení ... 267
Jak účinně intervenovat ... 267
20.6. **Preventivní prohlídky** ... 270
(Bohumil Seifert)
20.7. **Očkování** ... 271
(Bohumil Seifert)
20.8. **Sekundární, terciární a kvartérní prevence** ... 275
(Bohumil Seifert, Ondřej Ngo, Karel Hejduk, Ladislav Dušek, Ondřej Májek)
Sekundární prevence onkologických onemocnění ... 275
Screeningové programy v České republice ... 277
Sekundární prevence kardiometabolických chorob ... 279
Terciární prevence ... 280
Kvartérní prevence ... 280
20.9. **Preventivní opatření před cestou do zahraničí** ... 280
(Bohumil Seifert)
Před cestou ... 281
Po návratu ... 282

21. KVALITA POSKYTOVANÉ PÉČE A BEZPEČÍ PACIENTŮ 283

(Bohumil Seifert)

21.1. **Systematické nástroje rozvoje kvality** ... 284
21.2. **Systém interní kontroly kvality** ... 284
Cyklus kvality ... 284
Audit ... 285
Peer review ... 285
21.3. **Spokojenost pacientů jako indikátor kvality** ... 286
Je spokojenost pacientů měřitelným aspektem kvality? ... 286
21.4. **Pochybení ve všeobecné praxi** ... 290
Přínos sledování a hodnocení lékařských chyb ... 290
21.5. **Akreditace v primární péči** ... 291
Jaké mohou být motivace praktických lékařů k získání akreditace? ... 292
21.6. **Planetární zdraví jako doména kvality ve všeobecném lékařství** ... 293
Jak mohou všeobecné praxe přispět ke zlepšení situace ... 293
21.7. **Hlášení podezření na nežádoucí účinky léčiv** ... 294

22. VĚDA A VÝZKUM VE VŠEOBECNÉM PRAKTICKÉM LÉKAŘSTVÍ 297

(Bohumil Seifert, Laura Hrehová)

22.1. **Výzkum ve všeobecném praktickém lékařství** ... 297
(Bohumil Seifert, Laura Hrehová)
22.2. **Medicína založená na důkazech** ... 300
(Bohumil Seifert, Laura Hrehová)
22.3. **Multivariabilní diagnostický proces** ... 301
(Laura Hrehová)

23. DOPORUČENÉ DIAGNOSTICKÉ A TERAPEUTICKÉ POSTUPY 303

(Svatopluk Býma, Bohumil Seifert)

23.1. **Doporučení pro garanty doporučených postupů za SVL ČLS JEP** ... 304
23.2. **Národní metodika tvorby klinických doporučených postupů (KDP)** ... 305

SPECIÁLNÍ ČÁST
DOPORUČENÉ DIAGNOSTICKÉ A LÉČEBNÉ POSTUPY PRO VŠEOBECNÉ PRAKTICKÉ LÉKAŘE

KARDIOVASKULÁRNÍ ONEMOCNĚNÍ

ARTERIÁLNÍ HYPERTENZE (2024) 313

1. Prevalence, definice a klasifikace hypertenze ... 315
1.1. Prevalence ... 315
1.2. Definice a klasifikace ... 317
2. Etiopatogeneze ... 317
3. Měření krevního tlaku ... 318
3.1. Technika měření krevního tlaku ... 318
3.2. Měření krevního tlaku v domácích podmínkách ... 319
3.3. Ambulantní monitoring krevního tlaku ... 319
4. Prognóza arteriální hypertenze ... 319
5. Vstupní vyšetření a další dispenzarizace pacientů s arteriální hypertenzí ... 320
6. Dispenzární a fakultativní vyšetření u arteriální hypertenze v ordinaci VPL ... 320
7. Stanovení celkového kardiovaskulárního rizika ... 320
8. Léčebné postupy ... 322
8.1. Nefarmakologická léčba ... 322
8.2. Farmakologická léčba – obecně ... 322
8.3. Zahájení farmakologické léčby ... 322
8.4. Farmakologická léčba – monoterapie vs. kombinační léčba ... 322
8.5. Cíle léčby hypertenze ... 323
8.6. Výběr jednotlivých antihypertenziv ... 323
8.7. Přehled jednotlivých skupin antihypertenzních látek ... 325
8.7.1. Základní antihypertenziva ... 325
8.7.2. Další skupiny antihypertenziv ... 326
8.8. Dvojkombinace antihypertenziv ... 326
8.9. Trojkombinace antihypertenziv ... 327
9. Léčba hypertenze u specifických skupin nemocných ... 327
9.1. Juvenilní hypertenze ... 327
9.2. Hypertenze starších osob ... 327
9.3. Cerebrovaskulární onemocnění ... 327
9.3.1. Primární prevence ... 327
9.3.2. Sekundární prevence ... 328
9.4. Diabetes mellitus ... 328
9.5. Obezita a metabolický syndrom ... 328
9.6. Chronické onemocnění ledvin (CKD) ... 328
9.7. Ischemická choroba srdeční a srdeční selhání ... 329
9.7.1. Stav po infarktu myokardu (IM) ... 329
9.7.2. Chronická ICHS se syndromem anginy pectoris ... 329
9.7.3. Chronické srdeční selhání (CHSS) ... 329
9.8. Fibrilace síní ... 330
9.9. Hypertrofie levé komory ... 331
9.10. Hypertenze a CHOPN ... 331
9.11. Rezistentní hypertenze ... 331
9.12. Primární aldosteronismus ... 332
9.13. Hypertenze v těhotenství ... 332
9.14. Hypertenze a laktace ... 333
9.15. Hypertenze bílého pláště ... 334
9.16. Maskovaná hypertenze ... 334
9.17. Hypertenzní krize, naléhavé situace spojené s hypertenzí ... 334
9.18. Léčba hypertenze v perioperačním období ... 334
9.19. Sexuální dysfunkce ... 335
10. Přídatná léčba ... 335
10.1. Protidestičková léčba ... 335
10.1.1. Primární prevence ... 335
10.1.2. Sekundární prevence ... 335
10.1.3. Perkutánní koronární intervence (PCI) se zavedením stentu ... 335
10.1.4. Stavy po ischemické CMP, včetně tranzitorní ischemické ataky ... 335
10.2. Hypolipidemická léčba ... 335
11. Organizace péče o nemocné s hypertenzí ... 335
12. Primární a sekundární prevence arteriální hypertenze ... 336

FIBRILACE SÍNÍ (2021) 343

1. Definice a diagnóza ... 344
1.1. Definice fibrilace síní ... 344
1.2. Diagnostická kritéria fibrilace síní ... 344
1.3. Typický EKG obraz fibrilace síní ... 344
1.4. Klinická klasifikace fibrilace síní ... 344
2. Epidemiologie fibrilace síní ... 344
3. Klinická prezentace ... 344
4. Klasifikace, zátěž a progrese ... 344
5. Screening fibrilace síní: jeden ze základních úkolů VPL v této oblasti ... 346
6. Hodnocení symptomů fibrilace síní ... 346
7. Integrovaný postup u pacientů s fibrilací síní ... 346
8. Léčba pacientů s fibrilací síní: ABC algoritmus v roce 2021 ... 347
8.1. „A" – antikoagulace / prevence cévní mozkové příhody ... 347
8.1.1. Zhodnocení rizika cévní mozkové příhody ... 347
8.1.2. Zhodnocení rizika krvácení ... 347
8.1.3. Antagonisté vitaminu K ... 347
8.1.4. Orální antikoagulancia nezávislá na vitaminu K (NOAC) ... 349
8.1.5. Protidestičkové léky a jejich kombinace s orálními antikoagulancii ... 350
8.1.6. Uzávěr a odstranění ouška levé síně ... 350
8.1.7. Dlouhodobá antikoagulační léčba v závislosti na zátěži fibrilací síní ... 350
8.1.8. Rozhodování o léčbě v prevenci CMP ... 350
8.1.9. Riziko krvácení souvisejícího s antikoagulační léčbou ... 350
9. Strategie léčby fibrilace síní ... 350
9.1. „B" – kontrola symptomů ... 350
9.1.1. Kontrola srdeční frekvence ... 350
9.2. „B" – kontrola rytmu ... 351
9.2.1. Kardioverze ... 353
9.2.2. Katetrizační ablace ... 353
9.2.3. Chirurgická ablace ... 353
9.2.4. Dlouhodobá antiarytmická léčba ke kontrole rytmu ... 353
9.3. „C" – faktory kardiovaskulárního rizika a souběžné nemoci: detekce a léčba ... 353
10. Postup ABC u vybraných specifických klinických situací / stavů / populací pacientů ... 354
10.1. Fibrilace síní s hemodynamickou nestabilitou ... 354
10.2. Poprvé diagnostikovaná (nově vzniklá) fibrilace síní ... 354
10.3. Akutní koronární syndromy, perkutánní koronární intervence a chronické koronární syndromy (CCS) u pacientů s fibrilací síní ... 354
10.4. Akutní CMP nebo intrakraniální krvácení u pacientů s fibrilací síní ... 354
10.5. Aktivní krvácení při antikoagulační léčbě: postupy a antidota ... 354
10.6. Fibrilace síní a chlopenní vady ... 355
10.7. Fibrilace síní a vrozené srdeční vady ... 355
10.8. Fibrilace síní během těhotenství ... 355
10.9. Fibrilace síní u profesionálních sportovců ... 355
10.10. Postoperační fibrilace síní ... 355
11. Klíčová sdělení pro klinickou praxi ... 355

CHRONICKÉ SRDEČNÍ SELHÁNÍ (2023) 357

1. Definice a terminologie ... 358
1.1. Definice srdečního selhání ... 358
1.2. Terminologie srdečního selhání ... 358
1.2.1. Srdeční selhání se zachovanou, mírně sníženou a sníženou ejekční frakcí ... 358
1.2.2. Dysfunkce pravé komory ... 358
1.2.3. Další běžná terminologie používaná u srdečního selhání ... 358
1.2.4. Terminologie vyjadřující závažnost srdečního selhání ... 358
2. Epidemiologie a etiologie srdečního selhání ... 358
2.1. Incidence a prevalence ... 358
2.2. Etiologie srdečního selhání ... 359
2.3. Přirozený vývoj a prognóza srdečního selhání ... 359
3. Chronické srdeční selhání ... 359
3.1. Klíčové kroky v diagnostice ... 359
3.2. Natriuretické peptidy ... 361
3.3. Vyšetření pro určení příčiny srdečního selhání ... 361
4. Srdeční selhání se sníženou ejekční frakcí ... 362
4.1. Diagnóza ... 362
4.2. Farmakologická léčba ... 362
4.3. Léky doporučené všem pacientům se srdečním selháním se sníženou ejekční frakcí ... 363
4.4. Další léky doporučené nemocným se srdečním selháním a sníženou ejekční frakcí nebo zvažované pro selektované podskupiny nemocných ... 363
5. Nefarmakologická léčba chronického srdečního selhání ... 364
5.1. Implantace defibrilátoru ... 364
5.2. Srdeční resynchronizační léčba ... 364
5.3. Srdeční transplantace a mechanické srdeční podpory ... 364
5.4. Modulace srdeční kontraktility ... 365
6. Srdeční selhání s mírně sníženou ejekční frakcí ... 365
6.1. Diagnóza ... 365
6.2. Klinická charakteristika nemocných ... 365
6.3. Léčba ... 365
6.4. Přístrojová léčba ... 365

7. Srdeční selhání se zachovanou ejekční frakcí... 365
7.1. Diagnóza ... 365
7.2. Klinická charakteristika nemocných ... 365
7.3. Léčba ... 365
8. Multidisciplinární týmový management pro prevenci a léčbu chronického srdečního selhání ... 366
8.1. Edukace pacienta, self-management a rady ohledně životního stylu ... 366
8.2. Vyšetřovací program pacientů ... 366
8.3. Telemonitoring, distanční medicína ... 366
9. Paliativní péče o nemocné s terminálním srdečním selháním ... 366

CHRONICKÁ ŽILNÍ ONEMOCNĚNÍ (2024) 369

1. Definice ... 370
2. Epidemiologie ... 370
3. Etiopatogeneze ... 370
4. Klinické projevy ... 372
5. Klasifikace ... 372
6. Diagnostika ... 372
7. Léčba ... 372
7.1. Konzervativní léčba ... 373
7.1.1. Kompresivní léčba ... 373
7.1.2. Péče o kůži ... 373
7.1.3. Farmakologická léčba ... 374
7.2. Skleroterapie ... 376
7.3. Chirurgická léčba ... 376
8. Akutní komplikace varixů ... 376
8.1. Varikoflebitida ... 376
8.2. Krvácení z varixu ... 377
9. Mezioborová spolupráce a posudková problematika ... 377
10. Závěr ... 377

ISCHEMICKÁ CHOROBA DOLNÍCH KONČETIN (2022) 379

1. Definice ... 380
2. Epidemiologie ... 380
3. Rizikové faktory periferní ateroskleró zy ... 380
4. Symptomy končetinové ischemie ... 380
4.1. Akutní tepenná ischemie končetiny ... 380
4.2. Chronické formy ischemické choroby končetin ... 380
5. Klasifikace chronické ischemické choroby dolních končetin a přirozený vývoj nemoci ... 381
6. Diagnostické metody ... 381
6.1. Fyzikální vyšetření ... 381
6.2. Laboratorní vyšetření ... 381
6.3. Instrumentální vyšetření ABI ... 382
7. Diferenciální diagnostika defektů a bolestí končetin ... 383
8. Léčba ischemické choroby dolních končetin ... 384
8.1. Intervence rizikových faktorů – ke snížení kardiovaskulárního rizika ... 384
8.2. Protidestičková medikace ke snížení aterotrombotických komplikací ... 384
8.3. Symptomatická léčba ischemické choroby dolních končetin – k prodloužení délky klaudikací ... 385
8.4. Revaskularizace ... 386
9. Algoritmy diagnostiky a léčby ischemické choroby dolních končetin ... 386
10. Souhrn ... 386
11. Posudkové hledisko, zkráceně ... 387
12. Příloha – speciální zobrazovací metody u ischemické choroby dolních končetin ... 387

PREVENCE KARDIOVASKULÁRNÍCH ONEMOCNĚNÍ (2022) 389

1. Současný pohled na kardiovaskulární prevenci ... 390
2. Stanovení rizika ASKVO u asymptomatických osob (SCORE2 a SCORE2-OP) ... 391
3. Elektronické kalkulátory rizika ... 395
4. Stanovení rizika pro jednotlivé diagnózy / přidružená onemocnění ... 395
5. Stanovení cílů léčby ... 395
6. Nejčastější klinické scénáře v ambulanci VPL ... 396
7. Mezioborová spolupráce ... 396
8. Léčba komorbidit ... 396

ANTITROMBOTICKÁ PREVENCE A LÉČBA V PRIMÁRNÍ PÉČI (2024) 397

1. Definice a základní rozdělení antitrombotické léčby ... 398
1.1. Léčba protidestičková (antiagregační) ... 398
1.2. Léčba antikoagulační ... 398
1.3. Léčba trombolytická ... 398
2. Riziko tromboembolismu a vzniku závažných krvácení ... 398
2.1. Hluboká žilní trombóza a plicní embolizace ... 398
2.2. Riziko tromboembolismu (hluboké žilní trombózy, plicní embolie) – skórovací kritéria v klinické praxi ... 398
2.3. Vaskulární sonografie v diagnostice hluboké žilní trombózy ... 400

2.4. Riziko tromboembolismu (cévní mozkové příhody, systémové embolizace) u fibrilace síní ... 401
2.5. Zhodnocení rizika krvácení ... 402
3. Protidestičková léčba ... 402
3.1. Volba léku ... 402
3.2. Hlavní indikace protidestičkových léků ... 403
3.3. Dávkování perorálních protidestičkových léků ... 405
3.4. Monitorování protidestičkové léčby ... 405
3.5. Opatření při protidestičkové léčbě v perioperačním období u kardiovaskulárních onemocnění ... 405
4. Antikoagulační léčba ... 406
4.1. Parenterální (injekční) přípravky ... 406
4.1.1. Nefrakcionovaný heparin ... 406
4.1.2. Nízkomolekulární hepariny ... 406
4.1.3. Fondaparinux ... 410
4.2. Perorální antikoagulancia (OAC) ... 410
4.2.1. Warfarin ... 410
4.2.2. Přímá perorální antikoagulancia (DOAC) ... 415
5. Terapeutický postup v případě krvácení při antitrombotické léčbě orálními antikoagulancii ... 419
5.1. Krvácení při léčbě warfarinem ... 419
5.2. Krvácení při léčbě DOAC ... 419
6. Prevence žilní tromboembolické nemoci (VTE) v ortopedii a po operacích pro nádor v dutině břišní ... 420
6.1. Prevence vysokého rizika VTE (prodloužená tromboprofylaxe) ... 420
6.2. Prevence VTE v ortopedii a traumatologii mimo TEP a HFS ... 420
6.2.1. Artroskopie kolenního kloubu ... 420
6.2.2. Poranění dolní končetiny distálně od proximální stehenní kosti ... 420
7. Prevence cévní mozkové příhody u nevalvulární fibrilace síní ... 421
7.1. ABC algoritmus ... 421
7.2. Antikoagulace a prevence cévní mozkové příhody ... 421
7.2.1. Zhodnocení rizika cévní mozkové příhody u fibrilace síní ... 421
7.2.2. Zhodnocení rizika krvácení ... 421
7.2.3. Terapie ... 421
8. Léčba žilního tromboembolismu ... 423
8.1. Ambulantní léčba VTE ... 423
8.1.1. Léčba VTE u onkologických pacientů ... 423
8.1.2. Rekurence VTE ... 424
8.1.3. Úhradové podmínky zdravotních pojišťoven pro vybrané indikace DOAC (v r. 2023) ... 424
9. Prevence cestovní trombózy ... 425

PŘÍMÁ PERORÁLNÍ ANTIKOAGULANCIA V LÉČBĚ PACIENTŮ S FIBRILACÍ SÍNÍ (2023) 429

1. Racionále pro použití přímých perorálních antikoagulancií u fibrilace síní ... 430
2. Kontraindikace DOAC ... 430
3. Dávkování ... 430
4. Výběr antikoagulancia, zahájení léčby a vyšetření pacienta ... 432
5. Farmakokinetika a lékové interakce ... 433
6. Převod mezi různými schématy antikoagulační terapie ... 434
7. Hodnocení antikoagulačního účinku DOAC ... 434
8. Řešení krvácivých komplikací léčby ... 434
9. Pacienti vyžadující urgentní chirurgický výkon ... 435
10. Pacienti léčení DOAC podstupující plánovaný invazivní výkon, operaci nebo katetrizační ablaci ... 435
11. Kardioverze u pacienta léčeného podáváním DOAC ... 435
12. DOAC u osob v pokročilém věku a u osob se seniorskou křehkostí ... 437
13. Užívání DOAC osobami s vysokou a nízkou tělesnou hmotností ... 439
14. DOAC u pacientů s fibrilací síní a malignitami ... 439

CHRONICKÁ TROMBOEMBOLICKÁ PLICNÍ NEMOC / CHRONICKÁ TROMBOEMBOLICKÁ PLICNÍ HYPERTENZE (2024) 441

1. Definice a klasifikace ... 442
2. Patofyziologie ... 442
3. Epidemiologie a prognóza ... 442
4. Klinický obraz a diagnostika ... 443
5. Léčba ... 444
6. Screening a časná detekce ... 445
7. Přístupy v praxi (role praktického lékaře) ... 445
8. Posudkové hledisko ... 446

ONKOLOGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

PÉČE O VYBRANÁ ONKOLOGICKÁ ONEMOCNĚNÍ (2023) 447

1. Obecný obsah prohlídky u vybraných onkologických onemocnění ... 448
2. Vybrané postupy sledování v ambulantní praxi ... 448
2.1. Nádory varlat – follow-up po léčbě ... 448
2.2. Maligní melanom – follow-up po léčbě ... 449

2.3. **Karcinom prsu – follow-up po léčbě pro stadium I–III** 450
2.4. **Karcinom plic – follow-up po léčbě**..... 450
2.5. **GIST (gastrointestinální stromální tumor) – follow-up po radikální operaci**..... 450
2.6. **Karcinom prostaty – follow-up** 451
2.7. **Nádory mozku – follow-up** 451
2.8. **Kolorektální karcinom – follow-up po léčbě**..... 452
2.9. **Anální karcinom v kompletní remisi po chemoradioterapii – follow-up**..... 452
2.10. **Karcinom žaludku – follow-up po kurativní léčbě**..... 452
2.11. **Nádory hlavy a krku – follow-up po léčbě**..... 453
2.12. **Renální karcinom – follow-up po léčbě**..... 453
2.13. **Ovariální karcinom – follow-up po léčbě**..... 454
2.14. **Karcinom děložního čípku – follow-up po léčbě**..... 454
2.15. **Karcinom děložního těla – follow-up po léčbě**..... 454

METABOLICKÁ ONEMOCNĚNÍ

DIABETES MELLITUS – LÉČBA U STARŠÍCH PACIENTŮ V ČR (2023) 455

1. Současná situace a algoritmy léčby geriatrických pacientů s diabetes mellitus v klinické praxi v ČR 456
2. Screening a diagnostika diabetes mellitus u starších nemocných..... 456
2.1. Klasifikace starší populace z geriatrického hlediska..... 456
2.2. Kritéria rozdělení pacientů seniorského věku 457
2.3. Screening..... 457
2.4. Diagnostika 457
3. Komplikace diabetu ve stáří a cílové hodnoty léčby 457
3.1. Akutní komplikace diabetu..... 458
3.1.1. Hypoglykemie..... 458
3.1.2. Diabetická ketoacidóza..... 459
3.1.3. Hyperosmolární hyperglykemický stav... 460
3.1.4. Laktátová acidóza 460
3.2. **Chronické komplikace diabetu** 460
3.2.1. Mikrovaskulární komplikace 460
3.2.2. Makrovaskulární komplikace 464
3.2.3. Ostatní komplikace 464
4. Algoritmus léčby diabetes mellitus u starších pacientů..... 465
4.1. **Léčba hyperglykemie**..... 465
4.1.1. Nefarmakologická léčba hyperglykemie... 465
4.1.2. Farmakologická léčba hyperglykemie..... 466
4.1.3. Novinky ve farmakoterapii diabetu..... 467
4.1.4. Obecná doporučení pro inzulinovou léčbu u starších diabetiků..... 472
4.1.5. Antidiabetika při zhoršené renální funkci 472
4.2. **Další specifika léčby diabetu ve stáří**..... 472
4.2.1. Kyselina acetylsalicylová..... 472
4.2.2. Léčba hypertenze..... 472
4.2.3. Léčba dyslipidemie..... 473
4.2.4. Deprese a psychózy 475
4.2.5. Problém polypragmazie..... 475
4.2.6. Močová inkontinence 475
4.2.7. Riziko pádů 475
4.2.8. Bolesti u diabetika 475
4.2.9. Syndrom diabetické nohy..... 475
4.2.10. Demence..... 475
4.2.11. Perioperační péče 476
4.2.12. Očkování..... 476
4.2.13. Léčba obezity..... 477
5. Závěr – dopad těchto doporučení pro klinickou praxi..... 477
5.1. **Obecná doporučení** 477
5.2. **Doporučení pro volbu cílových hodnot kompenzace diabetes mellitus**..... 477
5.3. **Dispenzární prohlídky u zdatných seniorů s diabetes mellitus 2. typu a dispenzární kontroly** 478
5.4. **Kódy vykazované zdravotním pojišťovnám u pacientů s diabetes mellitus 2. typu v ordinaci VPL**..... 479

DIABETES MELLITUS A KOMORBIDITY (2021) 483

1. Klinický obraz diabetes mellitus..... 486
2. Algoritmus diagnostiky diabetu 2. typu 486
3. Diabetes mellitus v těhotenství..... 486
4. Akutní komplikace diabetu..... 486
4.1. Hypoglykemie..... 486
4.2. Diabetická ketoacidóza..... 488
4.3. Hyperosmolární hyperglykemický stav... 488
4.4. Laktátová acidóza..... 488
5. Chronické komplikace diabetu..... 489
5.1. **Mikrovaskulární komplikace**..... 489
5.1.1. Diabetické onemocnění ledvin..... 489
5.1.2. Diabetická neuropatie..... 490
5.1.3. Diabetická retinopatie..... 491
5.1.4. Erektilní dysfunkce..... 492
5.2. **Makrovaskulární komplikace**..... 492
5.3. **Syndrom diabetické nohy**..... 493
5.4. **Infekční komplikace diabetu** 493
5.4.1. Vakcinace u pacientů s diabetem..... 494
6. Prevence diabetu..... 494
7. Terapie diabetu..... 494

7.1. **Léčebný plán u diabetu 1. typu** ... 494
7.2. **Léčebný plán u diabetu 2. typu** ... 495
7.3. **Dieta a režimová opatření** ... 495
7.4. **Farmakoterapie diabetu** ... 495
7.4.1. Biguanidy (metformin) ... 495
7.4.2. Sulfonylureové deriváty (glimepirid, gliklazid, glipizid, gliquidon) ... 496
7.4.3. Antidiabetika s inkretinovým efektem ... 496
7.4.4. Inhibitory SGLT2 – gliflozíny (empagliflozin, dapagliflozin, ertugliflozin) nebo inhibitor SGLT1 a SGLT2 (kanagliflozin) ... 498
7.4.5. Thiazolidindiony (pioglitazon) ... 499
7.4.6. Inhibitory alfa-glukosidázy (akarbóza) ... 499
7.4.7. Glinidy (repaglinid, nateglinid) ... 500
7.4.8. Inzuliny ... 500
7.5. **Postup při léčbě diabetu 2. typu** ... 500
7.5.1. Omezení volby antidiabetik při chronickém onemocnění ledvin ... 500
7.5.2. Další omezení volby antidiabetik při komorbiditách ... 500
7.5.3. Algoritmus léčby diabetu 2. typu ... 500
7.5.4. Antidiabetika a kardiovaskulární riziko ... 503
7.5.5. Cíle terapie diabetu ... 503
7.5.6. Ukazatele kvality léčby diabetu ... 506
7.5.7. Doporučení pro volbu cílových hodnot kompenzace DM ... 506
8. Terapie přidružených onemocnění ... 507
8.1. **Nastavení antidiabetické terapie** ... 507
8.2. **Léčba arteriální hypertenze** ... 507
8.3. **Léčba dyslipidemie** ... 509
8.3.1. Cílové hodnoty sérových lipidů pro diabetiky ... 509
8.4. **Léčba obezity a nadváhy** ... 510
8.5. **Léčba a prevence diabetického onemocnění ledvin** ... 511
9. Dispenzarizace pacienta s diabetem ... 511
10. Kódy vykazované zdravotním pojišťovnám u pacientů s diabetem 2. typu v ordinaci VPL ... 512

DYSLIPIDEMIE (2021) **515**

1. Základní principy guidelines 2019 ... 516
2. Základní principy nových guidelines ... 516
3. Kategorie rizika ... 516
4. Koncentrace apolipoproteinu B ... 518
5. Cílové hodnoty ... 519
6. Terapie ... 519
7. Vybrané praktické aspekty ... 520
8. Novinky v diagnostice ... 520
9. Terapeutický algoritmus ... 520
10. Závěr ... 520

MANAGEMENT TYREOPATIÍ V ORDINACI VŠEOBECNÉHO PRAKTICKÉHO LÉKAŘE (2023) **525**

1. Epidemiologie, kompetence ... 526
2. Diagnostika tyreoidální dysfunkce ... 526
3. Vyšetření příčiny tyreoidální dysfunkce ... 528
4. Léčba hypotyreózy ... 529
5. Hypertyreóza, nežádoucí účinky tyreostatik ... 530
6. Tyreoiditidy ... 530
7. Funkční tyreopatie v graviditě ... 530
8. Tyreoidální uzly a struma ... 531
9. Screening tyreopatií ... 533
10. Štítná žláza ve stáří ... 533

METABOLICKÝ SYNDROM (2023) **535**

1. Úvod, definice a prevalence ... 536
2. Léčebné ovlivnění jednotlivých rizikových faktorů MS ... 537
2.1. **Obezita a nadváha** ... 537
2.2. **Hyperglykemie** ... 538
2.3. **Dyslipidemie** ... 539
2.4. **Hypertenze** ... 541
2.5. **Poruchy koagulace a dysfunkce endotelu** ... 542
2.6. **Důsledky MS** ... 542
2.7. **Onkologické riziko pacientů s MS** ... 542
3. Shrnutí ... 543

OBEZITA (2023) **545**

1. Definice a klasifikace ... 546
2. Epidemiologie ... 547
3. Etiologie ... 547
4. Komplikace obezity ... 547
5. Diagnostika ... 547
5.1. **Anamnéza** ... 547
5.2. **Tělesné vyšetření** ... 548
5.3. **Laboratorní diagnostika** ... 548
6. Psychologické aspekty obezity ... 548
7. Vybrané léčebné postupy v ambulantní praxi ... 549
7.1. **Ovlivnění stravy (dietní léčba)** ... 549
7.2. **Fyzická aktivita** ... 551
7.3. **Kognitivně-behaviorální terapie a další psychologické přístupy** ... 552
7.4. **Farmakoterapie** ... 553
7.5. **Chirurgická léčba** ... 554
8. Schéma péče o pacienty s nadváhou a obezitou ... 555

OSTEOPORÓZA (2023) 557

1. Epidemiologie ... 558
2. Definice a klasifikace ... 558
3. Patofyziologie, rizikové faktory ... 559
4. Diagnostika ... 560
5. Screening ... 561
5.1. Časný záchyt osteoporózy v asymptomatickém období ... 561
5.2. Sekundární prevence osteoporózy ... 561
5.3. Identifikace a léčba pacientů se sekundární osteoporózou ... 563
5.4. Identifikace pacientů ve velmi vysokém riziku zlomenin ... 563
6. Léčba ... 563
7. Nežádoucí účinky léčby ... 565
8. Monitoring léčby ... 566
9. Konkrétní doporučení ve stručné podobě (základní „desatero") ... 566

PREDIABETES (2022) 569

1. Epidemiologie ... 570
2. Definice, charakteristika a diagnostika ... 570
2.1. Diagnóza prediabetu ... 570
2.2. Patofyziologie a etiologie prediabetu ... 571
2.3. Klinický obraz prediabetu ... 571
2.4. Vyhledávání prediabetu ... 571
3. Komplikace prediabetu ... 571
3.1. Další vyšetření při diagnostice prediabetu a posouzení přítomnosti komplikací ... 572
4. Dispenzární prohlídky ... 572
5. Terapie ... 573
6. Dispenzarizace pacientů s prediabetem ... 574
7. Preventivní opatření ... 574
8. Posudkové hledisko ... 574
9. Kódy vykazované zdravotním pojišťovnám u pacientů s prediabetem v ordinaci VPL ... 574

PLICNÍ ONEMOCNĚNÍ

ASTHMA BRONCHIALE (2022) 577

1. Definice a etiopatogeneze ... 578
2. Epidemiologie ... 578
3. Klinický obraz ... 578
4. Diagnóza astmatu ... 578
5. Diferenciální diagnóza ... 579
6. Klasifikace astmatu ... 579
7. Léčba astmatu ... 579
8. Vybavení ordinace ... 583
9. Monitorování ... 583
10. Astma a zvláštní situace ... 584
11. Prognóza ... 584
12. Prevence ... 584

CHRONICKÁ OBSTRUKČNÍ PLICNÍ NEMOC (2024) 587

1. Definice, rizikové faktory a epidemiologie ... 588
1.1. Definice a patogeneze ... 588
1.2. Rizikové faktory ... 588
1.3. Epidemiologie ... 588
2. Diagnostika ... 589
2.1. Anamnéza a fyzikální vyšetření ... 589
2.2. Vyšetření plicních funkcí a další funkční testy ... 590
2.3. Zobrazovací metody a laboratorní vyšetření ... 590
2.4. Diferenciální diagnostika ... 590
2.5. Hodnocení tíže příznaků ... 590
2.6. Hodnocení rizik a prognózy ... 591
2.7. Klasifikace pacienta s CHOPN ... 591
3. Program časného záchytu CHOPN v České republice ... 593
4. Léčba ... 593
4.1. Eliminace rizik ... 595
4.2. Základní léčba ... 595
4.3. Fenotypově specifická léčba – léčba všech léčitelných znaků ... 597
4.3.1. Fenotyp častého exacerbátora ... 597
4.3.2. Bronchitický fenotyp ... 597
4.3.3. Emfyzematózní fenotyp ... 598
4.3.4. Překryv astmatu a CHOPN (ACO, asthma-COPD overlap) ... 598
4.3.5. Překryv bronchiektazií a CHOPN (BCO, brochiectasis-COPD overlap) ... 598
4.3.6. Fenotyp plicní kachexie ... 598
4.3.7. Souběžná přítomnost více fenotypů ... 598
4.4. Léčba respiračního selhání a paliativní péče ... 598
4.5. Léčba komorbidit ... 598
5. Schéma léčby stabilní CHOPN ... 599

PSYCHIATRICKÁ ONEMOCNĚNÍ

DEMENCE (2024) 601

1. Nejčastější příčiny demence ... 602
2. Úloha praktického lékaře ... 602
3. Screening ... 603
4. Vyšetření pacienta se suspekcí na syndrom demence ... 603
4.1. Anamnéza ... 603
4.2. Farmakologická anamnéza ... 603
4.3. Nynější onemocnění ... 603

4.4. Komplexní vyšetření 604
4.5. Vyšetření kognitivních funkcí 604
4.6. Laboratorní vyšetření 605
4.7. Strukturální zobrazení mozku 605
5. Diferenciální diagnóza syndromu demence ... 605
6. Komorbidity a kognitivní porucha 605
6.1. Case management 605
7. Behaviorální a psychologické symptomy demence 606
8. Léčba 606
8.1. Psychosociální intervence a nefarmakologické přístupy 606
8.2. Symptomatická farmakoterapie a ovlivnění průběhu nemoci (kognitiva) 607
8.3. Léčba behaviorálních a psychologických symptomů demence 608
8.4. Paliativní péče 609

DEPRESE (2023) 613

1. Epidemiologie 614
2. Diagnostika podle MKN-10 614
2.1. Přítomnost hlavních a vedlejších příznaků 614
2.2. Délka a přítomnost symptomů 614
2.3. Somatický syndrom 614
2.4. Depresivní epizoda F32.X 614
2.4.1. Kategorie depresivní epizody 614
2.5. Periodická (rekurentní) depresivní porucha F33.X 615
2.5.1. Kategorie rekurentní depresivní poruchy ... 615
2.6. Trvalé poruchy nálady F34.X 615
2.6.1. Kategorie trvalé poruchy nálady 615
3. Rozpoznání a zhodnocení poruchy 616
4. Posouzení rizika suicidia 617
5. Diferenciální diagnostika depresivního syndromu 617
6. Léčba 617
6.1. Nefarmakologické přístupy 618
6.2. Farmakoterapie 618
7. Posudková hlediska 623

FUNKČNÍ A PERZISTENTNÍ TĚLESNÉ POTÍŽE (2023) 627

1. Obsah a cíle tohoto doporučeného postupu ... 629
2. Charakteristika klinického obrazu 629
3. Ujasnění pojmů 629
4. Bio-psycho-sociální a psychosomatický přístup 631
5. Základní a rozšířená psychosomatická péče ... 631
5.1. Psychosomatická intervence 631
5.2. Psychosomatická konzultace 631
5.3. Psychosomatická terapie 632
6. Výskyt, význam a prognóza 632
7. Etiopatogeneze a modely vzniku perzistentních somatických symptomů a funkčních somatických poruch 633
7.1. Bio-psycho-sociální model 634
7.2. Stresový model 634
7.3. PPP model 635
7.4. Význam traumatu 636
7.5. Polyvagální teorie Stephena Porgese 636
7.6. Model tělesné tísně a prediktivní kódování 636
8. Psychosomatický přístup k pacientům s perzistentními somatickými symptomy 637
9. Vztah mezi lékařem a pacientem 638
10. Diagnostika perzistentních tělesných symptomů 638
10.1. Vyšetřování symptomů a diferenciální diagnostika 639
10.2. Pracovní hypotéza funkční somatické poruchy 639
10.3. Dimenze symptomu a stonání 640
10.4. Hodnocení závažnosti perzistentních tělesných symptomů 640
11. Kombinace perzistentních tělesných symptomů, deprese a úzkosti 641
11.1. Souběžná psychická porucha 641
12. Terapie funkčních a perzistentních somatických symptomů 642
12.1. Terapie perzistentních somatických symptomů a funkčních somatických poruch ve světle medicíny založené na důkazech 642
12.2. Stupňovitý model léčby 642
13. Mezioborová spolupráce 643
13.1. Role psychiatra v péči o pacienta s perzistentními somatickými symptomy 644
13.2. Role psychologa/psychoterapeuta v péči o psychosomatického pacienta 644
13.3. Další formy terapie využitelné v léčbě psychosomatických pacientů 645
13.4. Význam fyzioterapie 645
13.5. Význam lékaře se specializací psychosomatika 645
13.6. Psychosomatická centra 645
14. Farmakoterapie perzistentních somatických symptomů a funkčních poruch 646
15. Psychosomatika a alternativní medicína 646
16. Posudková hlediska 647
17. Vzdělávání v psychosomatické medicíně 647

APPENDIX – FUNKČNÍ A PERZISTENTNÍ TĚLESNÉ POTÍŽE: PSYCHOSOMATICKÝPŘÍSTUP (2023) 649

1. Vybrané funkční syndromy 650
1.1. Syndrom dráždivého tračníku 650
1.2. Fibromyalgie 650
1.3. Chronický únavový syndrom 651
2. Etiopatogeneze funkčních a perzistentních somatických potíží (PSS/FSD) 652
3. Calgary-Cambridge Guide 654
4. Diagnostika a terapie funkčních a perzistentních somatických potíží (PSS/FSD) ... 655
4.1. SCEBS: checklist pro prozkoumání všech dimenzí pacientova stonání 655
4.2. Přesvědčení o nemoci – co to je? 656
4.3. Jaký je význam přesvědčení o nemoci? ... 657
4.4. Nástroje pro krátký screening přítomnosti depresivní či panické poruchy v ordinaci všeobecného praktického lékaře 657
4.5. Obecná doporučení pro lékaře pečující o pacienty s perzistentními a funkčními příznaky 657
4.6. Psychosomatická terapie 658
4.7. Význam a efekt fyzioterapie u psychosomatických poruch 659
4.8. Psychosomatická terapie ve specializovaných centrech 659

ÚZKOSTNÉ PORUCHY (2023) 663

1. Epidemiologie 664
2. Klasifikace úzkostných poruch podle MKN-10 664
2.1. Panická porucha (F410) 664
2.2. Generalizovaná úzkostná porucha (F411) 664
2.3. Smíšená úzkostně-depresivní porucha (F412) 664
2.4. Agorafobie (F400) 664
2.5. Sociální fobie (F401) 665
2.6. Specifické fobie (F402) 665
3. Diagnostický postup, vyšetření a hodnocení pacienta s úzkostí 665
3.1. Anamnéza 665
3.2. Nynější onemocnění 665
3.3. Základní fyzikální vyšetření a podle potřeby doplnění laboratorního vyšetření k vyloučení tělesné choroby ... 666
3.4. Diferenciální diagnóza úzkostných poruch 666
4. Léčba 667
4.1. Edukace pacienta 667
4.2. Terapeutické možnosti u úzkostných poruch – všeobecné zásady 667
4.3. Farmakoterapie 667
4.4. Psychoterapie úzkostných poruch 670

NESPAVOST (2021) 675

1. Definice 676
2. Epidemiologie 676
3. Etiologie a patogeneze 676
4. Klasifikace 676
5. Diagnostika a diferenciální diagnostika 677
5.1. Insomnie u duševních poruch, neurologických poruch a somatických onemocnění 677
5.1.1. Insomnie u duševních poruch 677
5.1.2. Poruchy spánku u vybraných duševních poruch 678
6. Léčba nespavosti 681
6.1. Farmakoterapie 681
6.1.1. Synchronizátory biologických rytmů 681
6.1.2. Benzodiazepiny a benzodiazepinům podobná psychofarmaka 682
6.1.3. K otázce vzniku závislostí na benzodiazepinech 682
6.1.4. Přírodní léčiva 682
6.1.5. Léky působící nespavost 683
6.1.6. Lékové interakce při léčbě nespavosti 683
6.2. Psychoterapeutické metody a pravidla spánkové hygieny 683
7. Prognóza 684
8. Prevence 684

GASTROENTEROLOGIE A HEPATOLOGIE

GASTROENTEROLOGIE. PŘÍZNAKY A ONEMOCNĚNÍ HORNÍ ČÁSTI TRÁVICÍHO TRAKTU (2024) 685

1. Definice a klasifikace 686
2. Epidemiologie, základní příčiny a diferenciální diagnostika 686
3. Symptomy onemocnění horní části trávicího traktu, klinický obraz 687
4. Přístup k pacientům v ordinaci praktického lékaře, základní diagnostika, vyšetřovací metody 687
5. Úvod k empirické terapii v ordinaci praktického lékaře 689
6. Role gastroenterologické ambulance 690
7. Funkční dyspepsie 691
8. Peptický vřed a *Helicobacter pylori* 692
9. Gastroduodenální toxicita nesteroidních antiflogistik a možnosti její prevence 695

10. Refluxní choroba jícnu 696
11. Racionální preskripce antisekreční terapie.... 699
12. Možnosti prevence, prognóza, posudková hlediska 699

AKUTNÍ PRŮJEM (2023) 701

1. Charakteristika onemocnění 702
1.1. Charakteristika (definice) akutního průjmu 702
1.2. Hlavní epidemiologické charakteristiky 702
1.3. Etiologie akutních průjmových onemocnění 702
1.3.1. Přehled nejvýznamnějších střevních patogenů 702
1.3.2. Diferenciální diagnostika akutních průjmů 704
1.4. Patofyziologie průjmu 704
2. Zásady diagnostického a terapeutického postupu 704
2.1. Anamnéza 704
2.1.1. Anamnéza nynějšího onemocnění 704
2.1.2. Epidemiologická anamnéza 705
2.1.3. Otázky zaměřené na zjištění pravděpodobné etiologie 705
2.2. Fyzikální vyšetření 705
2.3. Zhodnocení stavu a ohlašovací povinnost 705
2.4. Laboratorní vyšetření 705
2.5. Zásady léčebného postupu 706
2.5.1. Poučení 706
2.5.2. Rehydratace 706
2.5.3. Dieta 707
2.5.4. Medikamentózní léčba 707
2.5.5. Indikace k hospitalizaci 708
3. Prognóza a prevence 708
4. Posudková hlediska 709

ABNORMÁLNÍ JATERNÍ TESTY (2023) 711

1. Jaterní testy 712
2. Charakteristika jaterních testů 712
3. Schematický přístup k abnormalitám jaterních testů 714
4. Hepatocelulární léze 714
5. Cholestatická jaterní léze 716
6. Screening jaterních onemocnění 717
7. Závěr 718

VIROVÁ HEPATITIDA C (2023) 721

1. Epidemiologie 722
2. Přirozený průběh HCV infekce 722
3. Screening HCV infekce 722
4. Indikace zahájení terapie chronické infekce HCV 724
5. Cíle terapie chronické infekce HCV 724
6. Protivirová léčiva 725
7. Účinnost léčby 725
8. Praktická doporučení 725

UROLOGIE A NEFROLOGIE

DIAGNOSTIKA A LÉČBA MOČOVÉ INKONTINENCE U ŽEN 731

1. Definice inkontinence 732
2. Epidemiologie 732
3. Druhy močové inkontinence 732
4. Příčiny inkontinence 732
5. Základní diagnostika močové inkontinence 732
5.1. Anamnéza 733
5.2. Fyzikální vyšetření 733
5.3. Laboratorní vyšetření 733
5.4. Dotazníky a mikční deníky 733
5.5. Rozšířená diagnostika 733
6. Léčba jednotlivých typů inkontinence 734
6.1. Obecná léčba – zásady 734
6.2. Cílená léčba jednotlivých druhů inkontinence 734
6.2.1. Hyperaktivní močový měchýř 734
6.2.2. Stresová inkontinence 734
6.2.3. Definice skupin podle aktuální metodiky VZP 736
7. Problematika močové inkontinence ve stáří ... 737
8. Problematika močové inkontinence v ústavech sociální péče a léčebnách dlouhodobě nemocných 737
9. Problematika močové inkontinence – lázeňská léčba 737
10. Dočasná pracovní neschopnost inkontinentních pacientek 737
11. Organizace péče o inkontinentní pacienty v České republice 738

LÉČBA VYBRANÝCH UROLOGICKÝCH ONEMOCNĚNÍ (2024) 739

1. Benigní hyperplazie prostaty 740
2. Karcinom prostaty 743
3. Nádory varlat 747

4. Hematurie 749
5. Karcinom ledviny 750
6. Karcinom močového měchýře 752
7. Dočasná pracovní neschopnost a lázeňská péče u vybraných urologických onemocnění, zejména uroonkologických 754

ZÁKLADY NEFROLOGIE (2024) 759

1. Vymezení pojmů 760
1.1. **Oligurie a anurie** 760
1.2. **Polyurie a polydipsie** 760
1.3. **Polakisurie, dysurie, strangurie** 760
1.4. **Bolesti v bederní krajině** 761
1.5. **Hematurie** 761
1.6. **Leukocyturie a bakteriurie** 762
1.7. **Proteinurie a albuminurie** 762
2. Akutní selhání ledvin 763
2.1. **Definice, terminologie, klasifikace** 763
2.2. **Epidemiologie** 764
2.3. **Etiologie a patofyziologie** 764
2.4. **Průběh** 764
2.5. **Klinické projevy** 765
2.6. **Vyšetření u nemocného** 765
2.7. **Léčba** 766
2.8. **Prognóza** 766
2.9. **Prevence** 766
3. Chronické onemocnění ledvin 767
3.1. **Základní charakteristika** 767
3.2. **Epidemiologie a příčiny** 767
3.3. **Přirozený průběh** 768
3.4. **Patogeneze a mechanismy progrese** 768
3.5. **Metody vyšetřování ledvinných funkcí a albuminurie** 769
3.6. **Ovlivnění progrese** 769
3.7. **Klinický obraz a léčba** 771
3.8. **Diferenciální diagnostika** 771
3.9. **Organizační opatření v rámci péče o pacienty** 771
4. Hypertenze, ateroskleróza a ledviny 773
4.1. **Benigní nefroskleróza** 773
4.2. **Maligní nefroskleróza** 774
4.3. **Renální arteriální hypertenze** 774
4.4. **Aterosklerotické postižení ledvin** 776
5. Diabetes mellitus a ledviny 776
5.1. **Definice, epidemiologie a patofyziologie** 776
5.2. **Klinická charakteristika** 777
5.3. **Diagnostika** 777
5.4. **Léčba** 777

EREKTILNÍ DYSFUNKCE (2023) 779

1. Definice ED 780
2. Výskyt poruch erekce 780
3. Mechanismus erekce, klasifikace poruch ED, rizikové faktory 780
4. Etiologie ED 780
4.1. **Organické příčiny ED** 780
4.1.1. Vaskulogenní příčiny ED 780
4.1.2. Neurogenní příčiny ED 780
4.1.3. Endokrinní příčiny ED 781
4.1.4. Příčiny ED u diabetu 781
4.1.5. Anatomické příčiny ED 781
4.2. **Psychogenní etiologie ED** 781
4.3. **ED vyvolané medikamenty a jinými chemickými látkami** 781
4.4. **ED vyvolané jinými faktory** 782
5. Diagnostika poruch erekce 782
5.1. **Základní vyšetření** 782
5.1.1. Anamnéza 782
5.1.2. Tělesné vyšetření 782
5.2. **Speciální laboratorní vyšetření** 783
5.2.1. Biochemické a mikrobiologické vyšetření 783
5.2.2. Hormonální vyšetření 783
5.3. **Přístrojové rozšířené vyšetření a speciální testy** 783
5.3.1. Monitorování noční penilní tumescence 783
5.3.2. Intrakavernózní injekční testy 783
5.3.3. Dopplerovská ultrasonografie (duplexní ultrazvuk penilních arterií) 783
6. Terapie ED 783
6.1. **Léčba první linie** 783
6.1.1. Perorální terapie ED 783
6.1.2. Psychosexuální terapie 785
6.1.3. Podtlakové erekční přístroje 785
6.1.4. Použití rázové vlny v léčbě ED 785
6.2. **Léčba druhé linie** 785
6.2.1. Intrakavernózní injekce 785
6.2.2. Intrauretrální terapie 785
6.3. **Léčba třetí linie** 786
6.3.1. Implantace penilních protéz 786
6.3.2. Cévní a revaskularizační operace 786
6.3.3. Hormonální terapie v souvislosti s ovlivněním poruchy erekce 786
6.3.4. Alternativní tzv. přírodní terapie potravinovými doplňky 786
7. Závěr 786

DALŠÍ DŮLEŽITÉ STAVY A ONEMOCNĚNÍ

LÉČBA BOLESTI (2021) 789

1. Nová definice bolesti (IASP, 2020) 790
2. Typy bolesti 790
3. Terapeutické postupy u jednotlivých typů bolesti 790
4. Obecné zásady farmakoterapie bolesti 791
5. Opiáty a léčba bolesti 791
6. Průlomová bolest při léčbě opioidy 792
7. Léčení průlomové bolesti 792
8. Opioid realismus v praxi 793
9. Čtyři hlavní skupiny opioidů 793
10. Postup při léčbě bolesti chronického pacienta ... 794
11. Ekvianalgetické dávky opioidů 797
12. Doporučení pro praktické lékaře 798
13. Čtvrtina populace dnes trpí akutní bolestí a jedna pětina bolestí chronickou! 798
14. Volba NSA 798
15. Nejčastější omyly při použití analgetik 798
16. Spolupráce praktického lékaře a algeziologa 799

GERIATRIE (2024) 805

1. Geriatrický pacient 806

1.1. Geriatrický pacient a geriatrické syndromy 806

1.2. Geriatrie, indikace k vyšetření geriatrem 807

2. Racionální farmakoterapie geriatrických pacientů 807

2.1. Spotřeba léků, multimorbidita a polyfarmakoterapie 808

2.2. Faktory ovlivňující výsledný efekt farmakoterapie ve stáří 808

2.3. Farmakokinetika 809

2.4. Farmakodynamika 809

2.5. Nízkodávkové režimy 812

2.6. Lékové interakce 813

2.7. Nežádoucí polékové reakce 814

2.8. Optimalizace preskripce 814

2.9. Potenciálně prospěšná léčiva ve stáří, která bývají opomíjena 818

3. Předoperační vyšetření seniora v primární péči 820

3.1. Pooperační mortalita a morbidita 820

3.2. Optimalizace pooperační prognózy seniora 821

3.3. Terminologie 821

3.4. Předoperační vyšetření seniorů 821

4. Postup při provádění předoperačního vyšetření 822

LABORATORNÍ METODY (2023) 827

1. Obecná část 829

1.1. Biochemická vyšetření, indikace a jejich význam 829

1.2. Referenční hodnoty 829

1.3. Laboratorní vyšetření 829

1.4. Preanalytická fáze laboratorního vyšetření 829

1.4.1. Biologické vlivy 830

1.4.2. Odběr biologického materiálu 831

1.4.3. Separace a transport materiálu 832

1.4.4. Skladování materiálu 833

1.5. Analytická fáze 833

1.6. Postanalytická fáze 833

1.7. Systémy kvality v laboratoři 833

2. Speciální část 833

2.1. Poruchy jater a slinivky břišní 833

2.2. Celiakie 834

2.3. Poruchy funkce ledvin 835

2.4. Vnitřní prostředí 836

2.5. Výživa 836

2.6. Vitaminy 836

2.7. Poškození myokardu 837

2.7.1. Ukazatele poškození kardiomyocytů 837

2.7.2. Ukazatele poruchy funkce myokardu 837

2.8. Lipidový metabolismus 837

2.9. Glykemie a glykovaný hemoglobin 837

2.10. Tyreopatie 840

2.11. Poruchy kostního metabolismu 840

2.12. Nádorové markery 841

2.13. Laboratorní ukazatele zánětu 842

2.14. Infekce *Helicobacter pylori* 842

2.15. HSV infekce 844

2.16. CMV infekce 844

2.17. EBV infekce 844

2.18. Lymeská borelióza 845

2.19. Sexuálně přenosné choroby 845

2.20. Vyšetření krevního obrazu 845

2.21. Základní imunologická a alergologická vyšetření 846

2.22. Vyšetření lékových hladin a etanolu 847

REVMATOLOGIE (2021) 849

1. Revmatoidní artritida 850
2. Spondyloartritidy 854
3. Revmatická polymyalgie 859
4. Dnavá artritida 864
5. Nežádoucí účinky a monitorování bezpečnosti léčby revmatických onemocnění ... 868
6. Zvláštní situace ve vztahu k léčbě revmatických onemocnění 870

ROZTROUŠENÁ SKLERÓZA (2023) 873

1. Definice a formy nemoci 874
2. Rizika a příčiny onemocnění 875
3. Epidemiologie 875
4. Organizace léčebné péče 875
5. Diagnostika 875
6. Diferenciální diagnóza 876
7. Léčba 877
7.1. Léčba ataky 877
7.2. Dlouhodobá imunomodulační terapie 877
7.3. Léčba chronických forem onemocnění 878
7.4. Symptomatická léčba a nefarmakologické postupy 878
8. Roztroušená skleróza a těhotenství 878
9. Roztroušená skleróza a očkování 880
10. Posudková hlediska 880

LÉKAŘSKÁ PRVNÍ POMOC A KARDIOPULMONÁLNÍ RESUSCITACE (2023) 881

1. Základní právní normy 882
2. Všeobecný praktický lékař v systému přednemocniční neodkladné péče 882
3. Časný přístup 882
4. Kardiopulmonální resuscitace 883
5. Zásady pro zahájení kardiopulmonální resuscitace 885
6. 4 H a 4 T 885
7. Ukončení kardiopulmonální resuscitace 885
8. Resuscitace dětí 886
9. Vybavení pro poskytování neodkladné péče 886
10. Pohotovostní systém přednemocniční neodkladné péče v ČR 887

PACIENT S ALERGICKÝM ONEMOCNĚNÍM V ORDINACI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE (2024) 889

1. Obecná část 890
1.1. Definice imunity a alergie 890
1.2. Patofyziologie alergické reakce 890
1.3. Epidemiologie 891
2. Speciální část 891
2.1. Alergie respirační 891
2.1.1. Alergická rýma 891
2.1.2. Alergické astma 892
2.2. Oční alergie 894
2.3. Potravinové alergie 895
2.4. Kožní alergie 896
2.5. Lékové alergie 897
2.6. Poruchy imunity – imunodeficience a autoimunity 898
3. Mezioborová spolupráce v alergologii a imunologii 898
4. Vybrané aspekty péče VPL o pacienty s alergologickým onemocněním 899
5. Řešení akutních stavů 899
5.1. Anafylaxe 899
5.2. Zásady léčby anafylaxe 900
5.3. Postup při pobodání hmyzem 900
5.4. Reakce na jodové kontrastní látky 901

NÁHLÉ PŘÍHODY BŘIŠNÍ (2023) 903

1. Charakteristika a vymezení náhlých příhod břišních 904
2. Epidemiologie 904
3. Příčiny a rozdělení náhlých příhod břišních 904
4. Klinický obraz náhlých příhod břišních 904
5. Diagnostika náhlých příhod břišních 905
6. Organizace péče o pacienty s náhlou příhodou břišní 905
7. Role všeobecného praktického lékaře v managementu pacientů s náhlou příhodou břišní 906
8. Speciální část 906
8.1. Zánětlivé NPB 906
8.2. Ileózní NPB 906
8.3. Perforační NPB 907
8.4. Krvácivé NPB 907
8.5. Cévní NPB 907
8.6. Břišní koliky 907
8.7. NPB v pooperačním období nebo po hospitalizaci 907
8.8. Nepravé NPB 907
9. Opatření, léčba, analgetika, anodyna, spasmolytika 907
10. Náhlé příhody břišní gynekologického původu 908
10.1. Přístup k pacientům s podezřením na gynekologickou NPB 909
10.2. Ektopická gravidita 909
10.3. Adnexální bolest 910
10.4. Pánevní zánětlivé onemocnění 910
10.5. Torze adnex 910
10.6. Endometrióza 910
10.7. Vývojové anomálie Müllerova vývodu 910
11. Závěr 910

LÉČBA ZÁVISLOSTI NA TABÁKU V ORDINACI VŠEOBECNÉHO PRAKTICKÉHO LÉKAŘE (2022) 913

1. Vliv kouření na zdraví 914
2. Aktuální situace závislosti na tabáku v ČR 914
3. Prevence v ordinaci VPL 915
4. Program časného záchytu karcinomu plic v rizikové populaci 915
5. Anamnéza 915
6. Charakteristika závislosti na tabáku 915
7. Diagnostika 915
8. Zařazení diagnózy podle MKN-10 916
9. Farmakoterapie závislosti na tabáku 916
10. Volně prodejné léčivé přípravky 917
11. Elektronické cigarety 918
12. Léčivé přípravky vázané na lékařský předpis ... 918
13. Úloha všeobecné sestry v ordinaci VPL 919
14. Program časného záchytu rakoviny plic v ordinaci VPL 919
15. Úhrada ze systému veřejného zdravotního pojištění 919

POCT METODY (2020) 923

1. Obecná část 924
1.1. POCT metody a jejich využití v klinických činnostech 924
1.2. Přístroje pro POCT metody 924
1.3. Odběr materiálu pro POCT metody 924
2. Speciální část 925
2.1. Stanovení glykemie 925
2.2. Stanovení glykovaného hemoglobinu ... 926
2.3. Chemické vyšetření moče 926
2.4. Stanovení albuminurie 926
2.5. Stanovení C-reaktivního proteinu (CRP) 927
2.6. Streptest 927
2.7. Stanovení protrombinového času (INR) 927
2.8. D-dimery 928
2.9. Stanovení hemoglobinu 928
2.10. Stanovení troponinu 928
2.11. Natriuretické peptidy 929
2.12. Imunochemický test na okultní krvácení 930
2.13. POCT metody v diagnostice SARS-CoV-2 930
2.14. Drogový screening 931
2.15. Těhotenský test 931
2.16. Další POCT metody 931
3. Volně dostupné POCT testy 931

VYBRANÉ KAPITOLY Z PEDIATRIE (2020) 935

1. Pravidla pro ošetřování dětí a adolescentů 936
2. Charakteristika věkového období 12–19 let 936
3. Prevence v ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost 936
4. Nejčastější důvody k návštěvě lékaře u dětí a dospívajících od 12 let věku 937
4.1. Respirační a jiná infekční onemocnění 937
4.2. Bolesti břicha 938
4.3. Bolesti hlavy 938
4.4. Bolesti pohybového aparátu 938
4.5. Endokrinopatie 938
4.6. Onkologická onemocnění 939
4.7. Kožní onemocnění 939
4.8. Poruchy chování 939
4.9. Psychiatrické poruchy 939
4.10. Poruchy příjmu potravy 939
4.11. Poruchy puberty 940
5. Vybrané naléhavé stavy u dětí a dospívajících od 12 let věku 940
5.1. Kardiopulmonální resuscitace 940
5.2. Astmatický záchvat 941
5.3. Anafylaxe 941
5.4. Poruchy vědomí 941
5.5. Intoxikace 941
6. Mezioborová spolupráce PLDD A VPL 942

TELEMEDICÍNA (2020) 943

1. Telemedicína 944
2. Druhy telemedicínských služeb 944
2.1. Zdravotník ↔ pacient 944
2.1.1. Telemedicínská poradna (TMP) 944
2.1.2. Telemedicínská konzultace (TMK) 944
2.2. Zdravotník ↔ zdravotník 945
2.3. Zdravotník ↔ analyzátor 945
3. Vyšetřování / základy telemedicínské propedeutiky 945
4. Telemedicínská terapie 946
5. Možnost poskytování zdravotních služeb distanční formou z hlediska stávající legislativní úpravy 946
6. Telemedicínské systémy a bezpečnost 946
6.1. Obecné požadavky na telemedicínský systém 947
6.2. Prevence úniku citlivých dat 947
7. Současné medicínské systémy – technické aspekty 947
8. Zahraniční reflexe 947
9. Slovník 947

DIAGNOSTIKA A LÉČBA BOLESTI HLAVY V ORDINACI PRAKTICKÉHO LÉKAŘE (2023) 951

1. Primární bolesti hlavy 953
1.1. Migréna 953
1.2. Trigeminové autonomní bolesti hlavy 955
1.3. Tenzní typ bolesti hlavy 956
2. Sekundární bolesti hlavy 957
2.1. Úrazy hlavy 958
2.2. Cévní onemocnění 958
2.3. Jiná intrakraniální onemocnění 958
2.4. Farmakologická léčba nebo její vysazení 959
2.5. Intrakraniální nebo systémová infekce 959
2.6. Poruchy homeostázy 960
2.7. Postižení krku 960
2.8. Onemocnění očí 960
2.9. Onemocnění nosu a paranazálních dutin 960
2.10. Kraniální neuralgie 960

HEMOROIDÁLNÍ NEMOC (2021) 963

1. Vymezení hemoroidální nemoci 964
2. Etiopatogeneze 964
3. Epidemiologie 964
4. Symptomatologie, průběh a komplikace 964
5. Diagnostika a diferenciální diagnostika 965
5.1. Všeobecný praktický lékař 965
5.2. Gastroenterologické vyšetření 965
5.3. Proktologické vyšetření 967
6. Léčba 967
6.1. Režimová opatření 967
6.2. Konzervativní léčba 967
6.3. Chirurgická léčba 968
6.3.1. Semiinvazivní – ambulantní chirurgická léčba 968
6.3.2. Invazivní – chirurgická léčba 968
7. Zvláštní situace 968
7.1. Hemoroidální nemoc a kolorektální screening 968
7.2. Hemoroidální nemoc v těhotenství 968
7.3. Anální trombóza 968
7.4. Hemoroidální nemoc a vybrané klinické stavy 969
8. Prevence 969
9. Posudková problematika 969

Seznam zkratek 971
Rejstřík 985